

Judici sumaríssim contra el català

GENERALITAT DE CATALUNYA

El darrer informe PISA posa en relleu que els alumnes catalans tenen un nivell més elevat de castellà que la mitjana de l'estat espanyol.

El Tribunal Suprem espanyol obliga la Generalitat a modificar el sistema d'immersió lingüística a les escoles per a equiparar el català i l'espanyol. En aquesta decisió, els magistrats s'emparen en la sentència del Constitucional sobre l'Estatut. La batalla torna a començar.

El recurs del PP contra la llei d'educació de Catalunya, el recurs del Defensor del Pueblo contra la llei d'acollida d'immigrants, el recurs contra el codi de consum i, ara, contra la línia de flotació de la cohesió del país, la immersió lingüística. El Tribunal Suprem ha dictat tres sentències, corresponents a tres famílies de nens que viuen a Catalunya, que els dona la raó a l'hora de reclamar que a l'escola els seus fills puguin estudiar en espanyol com a llengua vehicular. Aquest tribunal, que diu que s'empara en la sentència del Constitucional sobre l'Estatut, anul·la les sentències dictades el desembre de 2008 pel Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC), que avalaven la negativa del Departament d'Educació a atendre la petició dels pares. La resposta de la Generalitat va ser que la llei de política lingüística establia que la

llengua vehicular en l'ensenyament no universitari fos el català.

Ara comença un nou judici contra la llengua catalana, el pilar que sustenta la cohesió social del país, perquè el Suprem ordena –i crea jurisprudència– que es “reintrodueixi” a l'educació catalana de manera “proporcional i equitativa” l'espanyol, i que els escrits i comunicacions de l'escola amb els pares es facin també en castellà sistemàticament.

La sentència argumenta que, a Catalunya, “normativament, s'exclou el castellà com a llengua vehicular, i és obvi que no té aquesta condició pel fet que determinades matèries s'imparteixen en castellà, com és la llengua i literatura castellana”. Des d'aquest punt de vista, “el castellà queda reduït a llengua d'estudi, però no és llengua vehicular o docent”. “El català ha de

“Hem d’ajudar els qui no entenen el català a casa nostra, perquè tenen un handicap intel·lectual”

Muriel Casals, presidenta d’Òmnium Cultural

—El Tribunal Suprem espanyol ha llançat un atac directe a la immersió lingüística a les escoles. S’ha traspassat el límit, tocant un pilar bàsic i de consens al país?

—Toca el moll de l’os, la convivència al país. La llengua és un element de cohesió social, i el model d’immersió lingüística és elogiat per diverses instàncies internacionals. El català és la llengua vehicular, la llengua comuna que uneix tots els ciutadans de Catalunya, i això és irrenunciable. Certament hi ha una altra llengua, el castellà, que és llengua familiar d’una part dels qui viuen a Catalunya, i per això el sistema educatiu català garanteix que tots els nens que surten de l’escola són aptes en totes dues llengües. I, encara més, els informes PISA ens diuen que superem la mitjana en coneixement del castellà. Fabriquem nens bilingües, i als nens que saben dues llengües els és molt més fàcil d’aprendre’n més, tenen el cap obert i preparat per a ser poliglots.

—Els arguments de la sentència són polítics, no pas pedagògics.

—Exactament, perquè intenten agredir-nos com a país atacant aquest model de convivència i volent-lo transformar perquè hi hagi nens monolingües. Volen que la llengua sigui un element de discriminació i les famílies hagin de triar. Volen que tinguem dues línies separades per l’idioma, amb el resultat de nens menys aptes per a anar pel món.

—Sigui com sigui, sobta que tot plegat es produeixi arran de la denúncia de tres pares, darrere dels quals hi ha un partit molt minoritari a Catalunya.

—És el debat de sempre sobre els drets individuals enfront els drets col·lectius. Aquí hi ha uns individus disposats a crear un conflicte on no hi és, hi ha una intenció política clara.

—El consens polític entorn de la immersió és claríssim. Això, sumat a la cohesió social, ens blindava dels atacs?

—Tant qui avui és a l’oposició com qui governarà demà, i qui demà serà a l’oposició i avui governa, tenen clar que la immersió no es toca. Aquesta unitat és molt important, només en queda fora una minoria del PP i de C’s. Però la societat també ho veu claríssim. Per sort, la gran majoria dels polítics tenen present que el poble de Catalunya ha expressat de moltes maneres, i molt visiblement amb la manifestació del 10 de juliol, que confia en els seus polítics, que les nostres lleis les fem nosaltres i aquí, i no volem que siguin manipulades i grapejades per tribunals. I val a dir que, segons els juristes, el Tribunal Suprem s’ha

extralimitat en les seves funcions.

—Les escoles tenen un paper clau en aquest model educatiu. Hauran de fer més feina, d’ara endavant, per a combatre aquests atacs?

—Segurament. Per això els professionals de l’educació ens han de tenir al seu costat, tant la societat civil com els partits polítics.

—Aquest nou atac pot unir els partits catalanistes en la defensa del país més que no han estat units fins ara?

JORDI PLAY/ARXIU

ser llengua vehicular i d’aprenentatge en l’ensenyament, però no l’única que gaudeixi de tal condició”; així mateix, “el castellà no pot deixar de ser també llengua vehicular i d’aprenentatge en l’ensenyament”, conclou.

Els mestres, insumisos. Mestres i pedagogs consideren que l’atac al model educatiu català s’ha de respondre ignorant els intents de destruir la immersió lingüística. La presidenta de l’Associació de Mestres Rosa Sensat,

Irene Balaguer, és rotunda: “La millor resposta que podem donar és fer veure que no existeix la sentència i continuar treballant com sempre. Els bons mestres en aquest país estan molt acostumats a fer desobediència civil, perquè allò que ens importa són els nens. La sentència serà un foc d’encenalls, perquè es fonamenta en una falsedat absoluta, igual com la gent que va presentar el recurs. A Catalunya hi ha una tranquil·litat absoluta i les nenes i els nens aprenen perfectament

les dues llengües. El país és cohesionat i no se’n sortiran.”

Balaguer confirma que a les escoles catalanes no s’ha detectat cap més cas de conflicte per la llengua catalana. Encara més, remarca que les famílies estan “molt satisfetes que les criatures dominin dues llengües, cosa que els permet d’aproximar-se amb més facilitat a unes altres llengües. Després de vint anys de normalització, aquest és un país sense conflicte”, diu la presidenta de Rosa Sensat.

—És evident que amb atacs com aquest es reforça encara més la identitat catalana, però no estic segura que els partits facin un front comú infranquejable. Sí que han reaccionat en la mateixa línia tots els partits catalanistes, i això ja és positiu. I també és cert que cada vegada hi ha més gent que diu que no sap si és independentista, però que és segur que les institucions espanyoles són separatistes. Espanya està impossibilitada per a acceptar la pluralitat, tot i que ara és rica, moderna i europea. No vol ser plural, i en aquest sentit ens donen indicacions prou clares per on ha d'anar el nostre futur.

—La indignació de la societat i la majoria de partits es podria canalitzar en una nova manifestació com la del 10 de juliol?

—A banda les protestes que s'han fet davant els ajuntaments, que l'Òmnium veu amb simpatia, no creiem que s'hagi de tornar a convocar una gran manifestació. Ara és la feina del dia a dia dins les escoles i les institucions, que han de ser molt fermes en l'aplicació de la

nostra llei i no cedir ni un mil·límetre. Però, al mateix temps, com que tenim aquesta tradició de gran generositat, si algun castellanoparlant té aquest handicap que li és difícil de llegir una circular en català, doncs ja li donarem un cop de mà, de la mateixa manera que quan algú té un handicap físic i li costa de travessar el carrer li donem el braç. Doncs les persones que puguin tenir una dificultat forta, ja sigui perquè són grans o perquè són poc lletrades, els farem una traducció al castellà perquè ho entenguin. És donar suport a unes persones que tenen un problema, però a l'escola, com sap tothom, les criatures aprenen de seguida una llengua i de segur que se'n surten sols. Jo faria una crida perquè, en comptes de veure aquests pares que han denunciat com a males persones, recalcitrants, que volen perjudicar la nostra convivència, els vegem com a ciutadans que tenen aquesta incapacitat greu de llegir un paper en una llengua propera a la seva. És un handicap intel·lectual, però ja els ajudarem simpàticament.

RACÓ CATALÀ

Francisco Caja, president de Convivència Cívica Catalana, l'entitat espanyolista que fa molts anys que cerca el conflicte social a Catalunya amb la qüestió de la llengua, se sent victoriós.

Valor didàctic i de construcció.

Més enllà de les aules, la immersió lingüística ha permès de tenir una societat nacionalment cohesionada. “Sense la immersió, hauria estat molt més probable una dualització de la societat, mentre que ara tots els joves que han passat pel sistema educatiu són perfectament competents i tothom és capaç d'expressar-se en les dues llengües amb prou desimboltura”, assegura Joaquim Prats, catedràtic de pedagogia de la Universitat de Barcelona,

i ex-president del Consell Superior d'Avaluació del Departament d'Educació (2005-2008). Prats, que ha elaborat estudis sobre la qüestió, remarca que “som davant d'un conflicte polític, no lingüístic ni educatiu”, si bé es detecten elements diglòssics que fan que, “segons l'origen sociolingüístic dels alumnes, els resultats de la immersió no siguin iguals per a tothom”.

Sigui com sigui, la immensa majoria dels escolars són totalment competents en llengua catalana i castellana. A parer

de Prats, “aquests elements diglòssics no tenen a veure amb el model, sinó amb qüestions tècniques concretes”.

Aquest expert recorda que el sistema d'immersió lingüística té l'aval europeu, i que se n'han provat els resultats, no solament quant a competències lingüístiques dels alumnes, sinó també en el pla social: “A Catalunya no hi ha fragmentació social per la llengua, sinó una cohesió exemplar que ha convertit el país en un espai d'acollida modèlic, en què la llengua és també un factor de construcció nacional evident. Per tant, aquesta sentència és estrictament política, no té res a veure amb qüestions tècniques d'un model educatiu.”

Dues vares de mesurar. Si a Catalunya el Tribunal Suprem dona cobertura a tres ciutadans contra tot un país i un model educatiu regit per les lleis d'un parlament sobirà, al País Valencià 93.700 alumnes que van demanar d'escolaritzar-se en català no han estat atesos per la Generalitat valenciana i han anat a classe en espanyol, segons dades d'Escola Valenciana. Al País Valencià hi ha 774 centres que ofereixen ensenyament en català, un 45% de la xarxa pública i privada. Però les mancances són evidents en els grans nuclis urbans, on es concentra el màxim nombre d'alumnes privats d'aprendre en la seva llengua.

Gemma Aguilera